

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN NHƯ QUỲNH

**TỔNG HỢP, NGHIÊN CỨU TÍNH CHẤT PHỨC CHẤT
HỖN HỢP PHỐI TỬ AXETYLSALIXYLAT VÀ
2,2'-DIPYRIDIN N,N'-DIOXIT CỦA MỘT SỐ NGUYÊN TỐ
ĐẤT HIẾM NẶNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ HÓA HỌC

THÁI NGUYÊN – 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

TRẦN NHƯ QUỲNH

**TỔNG HỢP, NGHIÊN CỨU TÍNH CHẤT PHỨC CHẤT
HỖN HỢP PHỐI TỬ AXETYLSALIXYLAT VÀ
2,2'-DIPYRIDIN N,N'-DIOXIT CỦA MỘT SỐ NGUYÊN TỐ
ĐẤT HIẾM NẶNG**

Chuyên ngành: HÓA VÔ CƠ

Mã số: 8.44.01.13

LUẬN VĂN THẠC SĨ HÓA HỌC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Thị Hiền Lan

THÁI NGUYÊN – 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu, kết quả nghiên cứu trong luận văn là trung thực và chưa có ai công bố trong một luận văn nào khác.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả luận văn

Trần Như Quỳnh

**Xác nhận của giáo viên
hướng dẫn khoa học**

Xác nhận của khoa Hóa học

PGS.TS. Nguyễn Thị Hiền Lan

PGS.TS. Nguyễn Thị Hiền Lan

LỜI CẢM ƠN

Với tấm lòng thành kính, em xin bày tỏ lời biết ơn sâu sắc của mình tới cô giáo PGS. TS. Nguyễn Thị Hiền Lan, người hướng dẫn khoa học, đã tận tình giúp đỡ và hướng dẫn em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Em xin trân trọng cảm ơn các thầy cô giáo trong khoa Hóa học, Thư viện, Trung tâm học liệu Đại học Thái Nguyên, Phòng Khoa học công nghệ - Hợp tác quốc tế trường Đại học Sư phạm – Đại học Thái Nguyên đã tạo mọi điều kiện thuận lợi cho em hoàn thành tốt luận văn thạc sĩ của mình.

Cuối cùng, em xin gửi lời cảm ơn chân thành tới gia đình, bạn bè đã luôn quan tâm, động viên, chia sẻ và giúp đỡ em trong suốt khóa học.

Thái Nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả

Trần Như Quỳnh

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC	iii
DANH MỤC KÍ HIỆU VIẾT TẮT	v
DANH MỤC CÁC BẢNG	vi
DANH MỤC CÁC HÌNH	vii
MỞ ĐẦU	1
Chương 1 TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	2
1.1. Giới thiệu chung về các nguyên tố đất hiếm và khả năng tạo phức của chúng	2
1.1.1. Đặc điểm chung của các nguyên tố đất hiếm (NTĐH)	2
1.1.2. Khả năng tạo phức của các nguyên tố đất hiếm.....	5
1.2. Axit cacboxylic và cacboxylat kim loại	6
1.2.1. Đặc điểm cấu tạo và khả năng tạo phức của các axit monocacboxylic	6
1.2.2. Phức chất của nguyên tố đất hiếm với axit cacboxylic	8
1.3. 2,2'-dipyridin N,N'-dioxit và khả năng tạo phức.....	12
1.3.1. 2,2'-dipyridin N,N'-dioxit	12
1.3.2. Phức chất của nguyên tố đất hiếm với 2,2'-dipyridin N,N'-dioxit	12
1.4. Phức chất của nguyên tố đất hiếm với hỗn hợp phối tử cacboxylat và 2,2'-dipyridin N,N'-dioxit	13
1.5. Một số phương pháp hóa lí nghiên cứu phức chất	14
1.5.1. Phương pháp phổ hấp thụ hồng ngoại.....	14
1.5.2. Phương pháp phân tích nhiệt.....	17
1.5.3. Phương pháp phổ khối lượng	19
1.5.4. Phương pháp phổ phát xạ huỳnh quang	21
Chương 2 THỰC NGHIỆM, KẾT QUẢ VÀ THẢO LUẬN	24
2.1. Dụng cụ và hóa chất	24

2.1.1. Dụng cụ.....	24
2.1.2. Hóa chất.....	24
2.2. Chuẩn bị hóa chất	25
2.2.1. Các dung dịch LnCl_3 (Ln: Tb, Dy, Tm, Yb)	25
2.2.2. Dung dịch EDTA 10^{-2}M	25
2.2.3. Dung dịch Arsenazo III ~ 0,1%.....	25
2.2.4. Dung dịch đệm axetat có pH ≈ 5	25
2.3. Tổng hợp các phức chất.....	26
2.5. Nghiên cứu các phức chất bằng phương pháp phổ hồng ngoại	28
2.6. Nghiên cứu các phức chất bằng phương pháp phân tích nhiệt	34
2.7. Nghiên cứu các phức chất bằng phương pháp phổ khối lượng.....	37
2.8. Nghiên cứu khả năng phát huỳnh quang của các phức chất	45
KẾT LUẬN	50
DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ.....	52
TÀI LIỆU THAM KHẢO	53

DANH MỤC KÍ HIỆU VIẾT TẮT

DipyO ₂	:	2,2'-dipyridin N,N'-dioxit
HAcSa	:	Axit axetylsalixylic
EDTA	:	Etyldiamintetraaxetat
Ln	:	Nguyên tố lantanit
NTĐH	:	Nguyên tố đất hiếm

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Một số thông số vật lí quan trọng 4 NTĐH (Tb, Dy, Tm, Yb).....	5
Bảng 2.1. Hàm lượng ion đất hiếm trong các phức chất.....	28
Bảng 2.2. Các số sóng hấp thụ đặc trưng trong phổ hấp thụ hồng ngoại của các hợp chất (cm^{-1}).....	32
Bảng 2.3. Kết quả phân tích giản đồ nhiệt của các phức chất.....	36
Bảng 2.4. Các mảnh ion giả thiết trong phổ khối lượng của các phức chất.....	40

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 2.1. Phổ hấp thụ hồng ngoại của axit axetylsalixylic	29
Hình 2.2. Phổ hấp thụ hồng ngoại của 2,2'-dipyridin N,N'-dioxit	29
Hình 2.3. Phổ hấp thụ hồng ngoại của phức chất $Tb(AcSa)_3(DipyO_2)$	30
Hình 2.4. Phổ hấp thụ hồng ngoại của phức chất $Dy(AcSa)_3(DipyO_2)$	30
Hình 2.5. Phổ hấp thụ hồng ngoại của phức chất $Tm(AcSa)_3(DipyO_2)$	31
Hình 2.6. Phổ hấp thụ hồng ngoại của phức chất $Yb(AcSa)_3(DipyO_2)$	31
Hình 2.7. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $Tb(AcSa)_3(DipyO_2)$	34
Hình 2.8. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $Dy(AcSa)_3(DipyO_2)$	35
Hình 2.9. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $Tm(AcSa)_3(DipyO_2)$	35
Hình 2.10. Giảm đồ phân tích nhiệt của phức chất $Yb(AcSa)_3(DipyO_2)$	36
Hình 2.11. Phổ khối lượng của phức chất $Tb(AcSa)_3(DipyO_2)$	38
Hình 2.12. Phổ khối lượng của phức chất $Dy(AcSa)_3(DipyO_2)$	39
Hình 2.13. Phổ khối lượng của phức chất $Tm(AcSa)_3(DipyO_2)$	39
Hình 2.14. Phổ khối lượng của phức chất $Yb(AcSa)_3(DipyO_2)$	40
Hình 2.15. Phổ phát xạ huỳnh quang của phức chất $Tb(AcSa)_3(DipyO_2)$	45
Hình 2.16. Phổ phát xạ huỳnh quang của phức chất $Dy(AcSa)_3(DipyO_2)$	46
Hình 2.17. Phổ phát xạ huỳnh quang của phức chất $Tm(AcSa)_3(DipyO_2)$	47
Hình 2.18. Phổ phát xạ huỳnh quang của phức chất $Yb(AcSa)_3(DipyO_2)$	48

